

NR 3 2022

Lyckoslanten

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

HUR MÅNGA TÄNDER
HAR EN GÄDDA?

KUL MED TIKTOK
SOM JOBB!

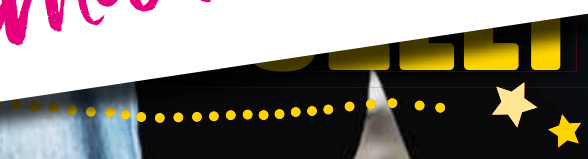

Minska matsvinnet!
Baka en kaka

SANNINGEN OM
IJWTBC-Victors
mobil

LÄRARHANDLEDNING

Tema valår!

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 03 2022

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetsätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24. Facit på korsord och sudoku finns på vår sajt.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. HUR VET VI OM DET ÄR SANT?

Bygger på artikeln *Vi har världens bästa jobb*, på sidorna 4-7.

ÄMNEN: Samhällskunskap och svenska.

SYFTEN:

- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv (samhällskunskap).
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang (svenska).

CENTRALT INNEHÅLL:

- Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte, såväl i digitala som andra medier, med ett källkritiskt förhållningssätt (samhällskunskap).
- Olika sätt att bearbeta egna och gemensamma texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter (svenska).

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans och prata om vad det innebär att vara källkritisk. Hur kan man veta att det man hör på TV och radio stämmer? Skriv upp deras förslag och tankar på tavlan. Titta gärna på några nyhetsinslag på Lilla aktuelltts sida (se länk). Prata också om att det är valår i Sverige och att det

kommer att pratas/har pratats mycket om det.

Diskutera på vilket sätt eleverna tycker att man fått information om de olika partierna och vad de står för, och om de tycker att man kan lita på det som sägs i TV eller i andra nyheter.

Titta på en eller flera filmer från UR i serien *Är det sant?*. Ni kan förslagsvis ha flera lektioner där ni tillsammans analyserar innehållet.

OM DU HAR TID: Låt elevernas nyvunna kunskaper leda till ett arbete där de själva får skriva om aktuella ämnen.

Låt dem skriva och bearbeta sina texter, fundera på vad de har för mottagare och eventuellt sedan också spela in filmer som kan bli som inslag i ett nyhetsprogram. Be dem att arbeta med textens innehåll så att den blir trovärdig för mottagaren. Visa sedan för varandra.

LÄNKAR:

- www.svt.se/barnkanalen/barnplay/lilla-aktuellt
- urplay.se/program/177414-ar-det-sant-kallkritik

2. BARN OCH POLITIK

Bygger på *Vi påverkar politikerna*, på sidorna 10-11.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTE: Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.

CENTRALT INNEHÅLL: Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Det lokala beslutsfattandet, till exempel i elevråd och föreningar. Hur individer och grupper kan påverka beslut, till exempel genom att rösta i allmänna val eller skapa opinion i sociala medier.

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans och prata om att det är valår i Sverige. Fråga dem om de tycker att barn och ungdomar har möjlighet att påverka vad som sker.

- Hur gick tjejerna i artikeln till väga för att skapa förändring?
- Varför ville de skapa förändring?
- Får barn rösta och varför tror du att det är så?
- Tror ni att vuxna vill involvera barn i politiska frågor?

Sen kan du fråga eleverna om hur de tror att det går det till i Sverige när man tar beslut om olika saker. Låt dem diskutera i smågrupper först och be grupperna presentera det de har pratat om när ni återsamlas.

Be sedan grupperna ta fram punkter som de skulle vilja påverka och förändra och låt dem skriva argumenterande texter till dessa som de sedan ska använda för att försöka övertyga kamraterna i klassen om att tycka samma sak.

OM DU HAR TID: Titta UR-serien *Så funkar Sverige* (se länk) för att reda ut begrepp som demokrati, yttrandefrihet, lagar, skatt, källkritik och liknande.

Skriv upp begreppet på tavlan och låt eleverna komma på synonymer till dessa. Skriv synonymerna runt ordet eller begreppet.

LÄNK:

- urplay.se/program/202391-sa-funkar-sverige-politik

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- VIKTIGT: En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se.

Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNEN:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Vi behöver ert material senast:

4/10
2022

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet.

Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det får vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Läsplatta, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i en och samma word-fil.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. DINA OCH MINA FRAMTIDSPLANER

Bygger på artikeln *Världsbra planer*, på sidorna 8–9.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTE: Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

CENTRALT INNEHÅLL: De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

ÖVNINGAR: Läs tillsammans om de olika barnen i artikeln och prata om var de bor någonstans. Diskutera sedan utifrån följande frågor:

- Vad önskade de olika barnen sig av sin framtid och på vilket sätt skiljde det sig åt?
- Tror ni att det har betydelse var man bor för vad man önskar sig av sin framtid? Varför säger ni så?
- Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för barn i världen att få uppfylla sina framtidsdrömmar?
- Tror ni att det finns några likheter mellan människor i värden och vad de önskar sig av sin framtid?

Sedan ska eleverna själva få fundera över vad de önskar sig av sin framtid. Låt dem förslagsvis få illustrera det i form av bilder/teckningar som de utgår ifrån när de sedan berättar för varandra. Det blir också fint om de kan jobba fram en text till bilden.

De kan också intervjua andra om vilka drömmar de har. Det kan vara elever i en annan klass som ni samarbetar med. Låt eleverna få förbereda olika frågor som de kan ha med sig och vill ni så kan man spela in med lärplatta eller mobiler.

OM DU HAR TID: Nu ska eleverna få fundera över på vilket sätt de själva skulle kunna påverka sin framtid och om politiken på något sätt betydelse för deras framtidsplaner.

- Vad är viktigt i samhället för att du ska kunna uppnå dina framtidsplaner?
- På vilket sätt kan du själv agera för att du ska lyckas med dina planer?
- Har det betydelse för dina framtidsplaner vad andra väljer att göra i sina liv?

Låt eleverna få klippa ut bilder från tidningar för att göra collage som symboliserar hur de önskar att deras framtid ska vara.

Sedan presenterar ni det för varandra.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 92 700 elever och gav utbildning i privatekonomi. Initiativet Ung ekonomi vänder sig både till grundskolan och gymnasiet.

Läs mer och boka en föreläsning på swedbank.se/ungekonomi